

Izhaja vsako drugo
soboto. Naročnina
mesečno 1 dinar.

NAŠA MOČ

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Ljubljani,
Stari trg štev. 2/I.

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva.

Štev. 14.

Ljubljana, dne 15. avgusta 1922.

Leto 16.

1897 — 1922.

25 letnico, odkar se je pričelo kršč. soc. del. gibanje pri D. M. v Polju obhaja tamošnja skupina S. Z. T. D. dne 27. avgusta t. l.

Ob tej priliki se vrši centralni tečaj od 23. do 27. t. m.

Priteditvev je centralna. Vsled tega že danes pozivljamo vse tovariše in tovarišice, da se v čim večjem številu odzovejo in prihite v nedeljo 27. t. m. k D. M. v Polje.

Za one, ki se pripeljejo po južni železnici, bo preskrbljena polovična vožnja.

Tozadevne izkaznice izdaja centralno tajništvo S. Z. T. D. in J. S. Z. Ljubljana, Stari trg 2. I.

Spored objavimo v prihodnji številki in na plakatih, ki jih razpošljemo tekom tedna.

Tovariši, tovarišice, vzbudi se naj v Vas zavest, da je udeležba na prireditvi Vaša sveta dolžnost.

Pokažite, da ste pripravljeni za leto 1923.

S. Z. T. D. -- J. S. Z.

„Novi Čas“.

Politično glasilo krščanskega socialnega delavstva, »Novi Čas«, je prenehalo. Kakšnega pomena je bil »Novi Čas« za slovensko javnost, se razvidi iz tega, da je njegovo prenehanje bilo za vso jugoslovansko javnost političen dogodek prve vrste, o katerem še danes vsi listi pišejo in ga na najrazličnejše načine razlagajo. Naj bi bil katerikoli slovenski list prenehal, ne bi bilo toliko pisanja za njim kakor je za »Novim Časom«. Na to je naše tovariši »Novi Čas« po pravici lahko ponosen.

Zakaj je »Novi Čas« prenehal? V četrtek, dne 3. t. m., je urednik dobil obvestilo, da »Jugoslovanska tiskarna« tirja od konsorcija lista nekaj nad 100.000 kron dolga in da bo list ustavila, ako se ta dolg takoj ne poravnal. Ker vsled odsotnosti treh članov konsorcija, od katerih sta bila dva v Belgradu, eden pa na dopustu, ni bilo mogoče sklicati konsorcija v svrhu kakšnega sklepa, se je uredništvo potrudilo, da od vodstva tiskarne izposluje, da list izide, na kar je bilo dovoljeno tiskati

še eno številko, to je v petek, 4. t. m. V soboto so bili vsi člani konsorcija — razen enega — skupaj ter sklenili zvečer sklicati sejo. Da bi med tem list vsaj še enkrat izšel in bi v slučaju, ako se dobi kakšen način nadaljnega izhajanja, ne nastala ne-ljuba vrzel ali da bi v nasprotnem slučaju list vsaj brez nobene izjave ne prenehal — so člani konsorcija tiskarno preprosili, da list tiska še v soboto. Nato je stopil konsorcij skupaj in sklenil, da list začasno ustavi, ker tega dolga v celoti ni mogoče poravnati v tako kratkem roku. Glede izjave pa je bila stvar taka, da je konsorcij računal na pretečo generalno stavko tipografov, vsled česar bi se cela reč sploh ne bila opazila. Ko pa je uredništvo v ponedeljek, ko list ni več izšel, izvedelo, da stavke ne bo in da bi bilo treba javnost o prenehanju lista obvestiti potem »Slovenca«, tega ni storilo, ker je upalo, da se pa morebiti v zadnjem trenutku le še najde kakšen način, da list čeprav s presledkom enega dne zopet izide, na kar bi se bilo seveda s kakšno pre-tvezo opravičilo. Ker tega ni bilo, je »Novi

Čas« nekako brez sledu izginil; seveda je javnost to opazila in je »Slovenec« v sredo stvar kolikortoliko pojasnil.

Iz te kratke, a točne pojasnitve cele stvari se lahko razvidi, koliko je na najrazličnejših komentarjih v širši javnosti resnice, koliko pa ne.

Naše krščanskosocialno delavstvo pa naj črpa iz tega nauk, da more v svojem gibanju računati vsegdar samo na svojo lastno moč. Ni zadosti v današnjem svetu, da imaš in zastopaš pravično misel, ker z njo samo ne boš prodril, naj je še tako resnična, ampak moraš imeti moč, da jo uveljaviš. Ta moč leži za delavstvo v organizaciji. Dokler krščanskosocialno delavstvo ne bo kakor en moč, dokler se ne bo naučilo radevolje nositi bremen organizacije, da ne bo odvisno od tuje milosti, marveč bo na lastnih nogah stalo, dokler ne bo samo vzdrževalo svojega časopisja, svojih društev, svojega gibanja sploh — tako dolgo ne bo nič doseglo, ampak samo jamralo. To pomislite, delavci in delavke, če hočete postati uvaževanja vreden činitelj tako v SLS kakor v slovenskem političnem življenju sploh!

IZJAVA.

Vsem tovarišem in tovarišicam!

Dne 7. t. m. je prenehal izhajati dnevnik »Novi Čas«, politično glasilo krščansko-socialističnega delavstva.

Prenehal je izhajati vsled materijelnih težkoč. To dokazuje:

Da se delavski dnevnik danes ne more vzdrževati z lastnimi sredstvi kot noben list.

»Novi Čas« je prenehal izhajati. Vsled tega naj se vsi dopisi, ki se tičejo našega delavskega pokreta in druge novice pošiljajo uredništvu »Naše moči«, Stari trg 2-I. — Pozivamo vse tovariše, da s požrtvovalnostjo pridobivajo naročnike za »Našo moč«, da zamoremo z njo v kratkem nadomestiti »Novi Čas«. — Delavska zveza.

Kmečko-delavski tabor v Litiji.

Preteklo nedeljo se je zbralo kmečko in delavsko ljudstvo na skupen tabor v Litiji.

Prvič ko sta si ta dva stanova bratsko podala roke in eden drugemu zagotovila

medsebojno pomoč v boju proti brezsrčnemu kapitalizmu.

Na tabor je prihitelo do 1300 kmetov in delavcev.

Predsedoval je taboru tov. Lajevic.

Prvi je pozdravil tabor litijski župan tov. Lebinger, ki je izrazil veselje nad tem, da je ravno Litija, kjer sta prvič stopila skupaj kmet in delavec.

Za njim sta govorila župana iz Šmartnega in Trebeljnega. Oba sta povdarjala potrebo skupne fronte in vzajemnega dela in ne medsebojnega sovraštva.

Nato povzame besedo tov. Kremžar, predsednik JSZ, ki je v jedernatih besedah narisal položaj kmeta in delavca, vzrok dosedanje medsebojne mržnje in potrebo skupnosti in vzajemnosti proti onemu tretjemu, ki je kriv te mržnje in neenotnega dela. Poslušalci so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem. Slišala se je tu in tam opazka bodisi od kmeta ali delavca: »Tega pa še nisem doživel kot danes.«

Za tov. Kremžarjem je govoril tov. Gosar. Podal je poročilo o političnem položaju. Nadalje o tisku in šoli.

Za tov. Gosarjem je povzel besedo tov. Sparhakel, kaplan iz Šmartnega pri Litiji, kateri je pokazal praktično pot, po kateri morata iti kmet in delavec, da bosta dosegla one uspehe, ki so jima potrebni. Morata se organizirati.

Ob 12. opoldne se je zaključil lepo uspeli, dve uri trajajoči tabor.

S tem se je pokazalo nekaj, kar druge organizacije ne morejo in po svojih načelih ne smejo. Delovno ljudstvo pa vidi, da je edina njegova rešitev samo v vzajemnem delu.

Bil je prvi tabor te vrste, upajmo pa, da ni bil zadnji. Misel, da je delavec in kmet eno, se mora širiti in vcepiti v kosti in mozeg, ker le tedaj bo mogoča popolna zmaga delovnega ljudstva.

Iz organizacij.

Nove mezde stavbinskih delavcev.

Dne 1. avgusta t. l. so se vršila pogajanja za povišanje plač stavbinskega delavstva v pisarni Zveze industrijalcev v Ljubljani, pri katerih so se določile nove naslednje mezde, ki veljajo od 31. julija t. l. dalje.

1. za polirje na normalno delovno uro 25 do 32 K;
2. za predelavce na normalno delovno uro 20 do 25 K;
3. za izučene profesionaliste na normalno delovno uro 18 do 22 K;
4. za kvalificirane težake na normalno delovno uro 15 do 17 K;
5. za težake za normalno delovno uro 11 do 15 K;
6. za mladostne delavce na normalno delovno uro 8 do 11 K;
7. za delavke na normalno delovno uro 8 do 11 K;
8. za vajence na normalno delovno uro 9 do 15 K.

Ostale določbe z dne 12. maja 1922 ostanejo še nadalje v veljavi.

Strokovno zvezo lesnega in stavbinskega delavstva je zastopal tajnik Gajšek, ka-

teri je v začetku pogajanj odločno protestiral, da so socialdemokratske organizacije vložile svoje zahteve v imenu vsega stavbinskega delavstva brez obvestila Strokovne zveze, katera je v kratkem času svojega delovanja združila lepo število stavbinskega in lesnega delavstva, katero se oklepa svoje Strokovne organizacije, ker vidi, da v njej lahko odločuje in jo vodi samo, dočim vlada pri socialni demokraciji navzdrljiv teror, katerega pa pametno delavstvo obsoja, ker ga občuti. Če bo socialna demokracija, tako kot zadnjič razumevala skupen nastop in solidarnost med organizacijami, potem bomo stavbinski in lesni delavci, člani Strokovne zveze, prihodnjič drugače govorili.

Pogodba stavbinskega delavstva. Kakor vidimo se nekatera podjetja ne drže pogodbe z dne 1. jul. t. l. Treba bo prihodnjič fiksirati procenete. Imena nesocialnih podjetnikov pa bomo prisiljeni objaviti v Naši moči.

Stavka mizarских pomočnikov. Dne 8. t. m. so stopili v stavko mizarški pomočniki ker ne priznavajo mojstri 8 urnega delavnika in kolektivne pogodbe ter paritetne komisije, ki naj bi določala naraščanje draginje. Pomočniki zahtevajo 30 odstotkov povišanja plač in izvajanje zakona o zaščiti delavcev. Čudno, da se moramo pri nas delavci boriti s podjetniki za stvar, ki so zakon.

Hotelski in kavarniški uslužbenci so stopili v Ljubljani v mezno gibanje. Že prvi dan meznega gibanja je bil odpuščen predsednik organizacije tov. Rajko iz službe v kavarni »Union« v Ljubljani. Uslužbenstvo zahteva ureditev svojih mezd, da ne bo, kot sedaj odvisno od milostne napitnine. Sklenil se je solidarni nastop s Poselsko zvezo.

Strokovna zveza lesnega in stavbinskega delavstva.

Dne 23. julija t. l. se je vršilo lepo zborovanje tesarjev in gozdnih delavcev v Novi štifti pristopilo je takoj lepo število članov, kateri so sklenili delati vsak v svojem

kraju za utrjenje in razširjenje svoje organizacije.

Dne 6. t. m. je bil shod v Jurkloštru za delavstvo tovarne lesnih izdelkov. Ustanovila se je skupina. Tajnik je spoznal različne krivice, ki se gode tukaj delavstvu. Stori se je več važnih sklepov, da se pomaga delavstvu.

Ljubljana. V zadnjih dneh je pristopilo lepo število stavbinskega delavstva v svojo Strokovno zvezo. Delavstvo je sklenilo začeti stvarno in pametno delo, za zboljšanje svojega položaja, ter širiti med tovariši naša načela, da tako pripravljamo delavstvo na dan, ko vzpostavimo nov pravičnejši družabni red.

Seja načelstva. V nedeljo 13. t. m. se vrši seja načelstva SZLSD na Starem trgu v pisarni ob 10. uri dopoldne.

Sekcija bolniških uslužbencev. Zdravstveni odsek nas obvešča, da je dovolilo ministrstvo financ, na tozadevne naše vloge, regulacijo draginskih doklad za strežniško in rež. osobje, ter da je bilo radi tehničnosti razlogov nemogoče iste odmeriti že s 1. jul. t. l. pač pa se bodo doplačila po možnosti izvršila tekom meseca avgusta. Nadalje nas obvešča odsek, da je na naše tozadevne vloge predvidel v svojem proračunskem predlogu za leto 1923/24 definitivna mesta za izprašane strežnike.

Gospodarska zveza je zvišala uslužbenstvu — delavcem plače za 3, 5, 10 in 15 odstotkov. V mezno gibanje je stopilo uslužbenstvo že 18. maja t. l. V meznem gibanju odpuščenega predsednika skupine ni načelstvo sprejelo nazaj v službo. Iz meznega gibanja smo si marsikaj zapomnili in zabeležili. Uradnikom je načelstvo G. Z. zvišalo plače za 25 odstotkov. Ne zavidamo!

Obisk naših prijateljev iz Amerike. Po več letih so nas prišli obiskat trije gg. duhovniki iz Amerike. Za delavsko vprašanje se pred vsem zanimata preč. g. Ažbe, duhov. vod. Slov. Kranjske kat. Jednote v Jolietu, ter preč. g. Plevnik. Imela sta več razgovorov z našimi voditelji, ter sta povedala tudi svoje mnenje o delavski organizaciji. Zanimiva poročila obeh gospodov priobčimo vsled pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

Prometna zveza.

Iz osrednje pisarne Prometne zveze. Naslovno knjigo smo po trudapolnem delu toliko uredilo, v kolikor so nam bili pripomočki na razpolago. Upamo, da dosežemo v dostavljanju Naše moči isti red, ki si ga želimo mi in tovariši člani. Izrecno pa člane opominjamo, da dobe list le redno plačujoči člani. Časopis nas stane mnogo denarja, zato ne moremo in ne smemo z njim razmetavati. Ne smemo trpeti, da zavedni in redno plačujoči člani morali vzdrževati nemarnosti svojih nezavednih tovarišev. Če torej kdo lista ne prejme, naj vpraša za vzrok najprej samega sebe in če je pri njem vse v redu, potem šee naj reklamira potom vodstva svoje skupine ali plačilnice. Opravičenim reklamacijam bomo vselej radevolje ustregli. Še enkrat: Članarina znaša na mesec K 14.—, prispevek v posmrtninski sklad pa K 2.—, če je pristopil član sam, če pa

je zavaroval tudi svojo soprogo, pa za oba skupaj K 4.—.

Draginske doklade za uslužbence in delavsko osobje!

Pregovor pravi: Vse dobro pride od zgoraj. Pod tem »zgoraj« smo včasih razumeli Dunaj. Ker pa Dunaj nima z nami nič več opraviti, imamo le še eno, to je nasprotno stran: vse slabo pride od spodaj. Temu se je prilagodilo naše razumevanje tako, da je »spodaj« Belgrad. Saj se nam od tam dele milosti, ki pa so vse drugo, le milosti niso. Pa kaj se hoče; saj je gospodin ministar saobračaja pred celim svetom, pardon pred skupščino, in na ves glas povedal, da mu za pametno in za smotreno delo nedostaja sposobnih uradnikov. Menimo, da je ta funkcionar mislil pri tem na svoje urade, ker da bi bil hotel žaliti celokupno železniško uradništvo in uslužbenstvo, tega mu tudi kot neprijatelju ne spodtikamo. V naši veri nas potrjujejo zadnje odredbe o draginskih dokladah za zastavljenice in delavsko osobje. Iz teh zija dokaz, da je gospod prometni minister govoril prav. Komu neki izmed nas bi prišlo na um porazdeliti draginske doklade na leta, na krajevne razrede, na

zaposlenost uslužbenca itd. Ali se kategorije in plače ne stopnjujejo po uporabi, predizobrazbi in službenih letih že dovolj, čemu delati še brezna pri draginskih dokladah. Nimamo li vsi enake želodce in druge potrebe? Je li blago po trgovinah in na trgu za enega cenejše, kot za onega? Nima li železničar, rečimo v Zagrebu, iste dolžnosti in iste potrebe, kakor njegov sotrp in Mariboru ali Ljubljani ali na Jesenicah ali kjer koli? Da so stanovanjske razmere različne, temu ne oporekamo, zato pa bi bilo pravično, da se krivično ukinjena stanarina povrne in ta naj bude razredena po krajih.

Člen 6. zakona o drag. dokl. za nameščence:

Aktivni sluge dobivajo osebne draginske doklade (brez ozira na leta službe) in sicer

Krajevni draginski razred				
I.	II.	III.	IV.	V.
19		18		17

Člen 4. zakona o drag. dokl. za delavce:

		Krajevni draginski razred				
		I.	II.	III.	IV.	V.
Kvalificirani delavci (obrtniki)	1.— 3. leto	22	20	18	16	14
	3.—10. „	24	22	20	18	16
	10.—20. „	27	25	22	20	18
	čez 20. „	30	28	25	22	20
Polkvalificirani delavci dobe dnevno	1.— 3. „	19	17	15	14	13
	3.—10. „	21	19	17	16	15
	10.—20. „	23	21	19	18	17
	čez 20. „	26	24	22	20	18
Nekvalificirani navadni delavci s težjo službo dobe dnevno	1.— 3. „	19	17	15	14	13
	3.—10. „	20	18	17	15	14
	10.—20. „	21	19	18	17	15
	čez 20. „	22	20	19	18	17
Nekvalificirani navadni delavci	brez ozira na leta službe	19	17	15	14	13
Nekvalificirani ne stalno zaposleni delavci		19	16	14.50	13	12.50

Ako primerjamo doklade nameščenih slug z onimi delavcev, vidimo takoj, da je bolje biti delavec, kakor pa nameščenec. Ne da bi bili delavci nevoščljivi, nikakor ne, ker ima vseeno še daleko premale doklade za današnje razmere, toda dolžnost naša je, da ožigosamo odmero doklad slugam. Vzemimo za primer sprevodnika vlakovodjo z vsemi mogočimi izpiti s celo vrsto službenih let, ali ta ne bi zaslužil uvrščenja vsaj med polkvalificirane delavce, ako ga njegovi strokovni izpiti ne usposobijo za kvalificiranega človeka. V številkah primerjamo dobimo sledečo sliko: Delavec s težjo službo ima v dvanaajstem letu službe dnevno 7 Din mezde in v III. razredu 18 Din draginske doklade, v 30 dneh torej $30 \times 7 = 210 + 30 \times 18 = 540$, skupaj 750 Din. Sprevodnik doseže v ugodnem slučaju v dvanaajstih letih 95 Din mesečne plače. V III. krajevnem razredu ima pravico do 18 Din draginske doklade, torej $95 + 30 \times 18 = 140$, skupaj 635 Din. Kateri od obeh je tedaj srečnejši, je srečnejši, je jasno na dlani in ni treba nadaljnjih dokazov. V drugem krajevnem razredu pa je razlika še gorostasnejša.

Da teh zakonov ni krpal niti kak natak, je jasno; ta človek mora biti k večjemu kak upokojen smetar, ki se v svojem življenju ni učil misliti preko male računice. Dolžnost uprav bi bila, da ministrstvo na take hibe opozore. Toda čemu omenjati dolžnost tam, kjer manjka vsaka sled socialnega čuta do delavnega ljudstva. Zakon je zakon, temu ne sme nihče oporekati, ako se gre za odpravo krivic, sme se ga pa potvoriti, če je mogoče s tem komu škodovati.

Vsem skupinam, plačilnicam in članom. Nove članske knjižice in pravila so zgotovljene in jih dobe vsi plačujoči člani. Ko bodo nove knjižice izstavljene, preneha veljavnost dosedanjih. Tovariše voditelje skupin in plačilnic prosimo, da nam čim

Vse drugo, zlasti draginske doklade, pa naj bi bile povsod enake in za vse enake in take, da bode brez beračenja mogoče živeti. Pribijemo, da so sedanje draginske doklade docela nezadostne, svoj namen so dosegle le pri obrtniku in trgovcu, da sta ta dva izgovarjajoč se na večji zaslužek železničarjev pred nosom merodajnih in odgovornih oblasti zvišala cene. Pri železničarjih samih so pa te doklade že poprej kipečo nevoljo le še povečale.

Kako brezglavno se tam doli onstran Save in Donave dela, nam predložijo naslednji primeri:

delajo z Wranglovci in penzioniranimi direktorji in oficirji.

Kam plavemo. V ljubljanskih dnevnikih beremo dan na dan ponudbe: 10.000 K nagrade tistemu, ki mi preskrbi udobno in moderno stanovanje; 6000 kron nagrade tistemu, ki mi preskrbi lepo stanovanje itd. Imamo zakone o pobijanju draginje in celo drag stanovanjski urad za pravično razdeljevanje dosegljivih stanovanj. Kako more potem gospod državni pravnik dopustiti take ponudbe, ki navadnemu zemljanu naravnost onemogočijo priti do količaja človeškega stanovanja. Iz Belgrada prihaja glas o nameravanem ukinjenju zakona o zaščiti stanovanjskih najemnikov. Poznamo socialno delo naše vlade in prav radi verjamemo, da zna kaj takega priti. Kaj pa potem? Enostavno: če nimaš denarja dovolj, da bi plačal gospodarju vsako zahtevano stanarino, bodeš pa sčrčal na cesto, ker on bo stanovanje kaj lahko prodal za drago nagrado drugemu, mogočnejšemu. Pravkar nas je vlada osrečila z zakonom o zavarovanju v slučaju obolenja ali nezgode, pogrešamo pa vsako sled vladnih ukrepov, da pride delavec in nižji nastavljenec do zdravega stanovanja. Ti naj se potikajo po kletih, podstrešjih, barakah, šupah in vagonih, poleg tega pa naj se varujejo jetike in drugih boleznih. Kateri umetnik naj spravi vse to v sklad? Od naših gg. ministrov za narodno zdravje in socialno politiko tega ne smemo pričakovati; le-ti imajo z drugimi posli dovolj opravka.

Finančni minister je svetu natanko obrazložil, kako bo razmetal dolarsko ameriško posojilo. A v njegovem poročilu ni ohranjeno besedice o tem, da bi vlada mislila kdaj graditi stanovanja za svoje nameščence in urade. In ravno državni uradi, ki se množijo kakor gobe po dežju in muhe o sv. Jakoba, odvzamejo prebivalstvu veliko število stanovanj, iz česar sledi, da je vlada ne malo sokriva stanovanjske mizerije. Dolžnost voljenih ljudskih zastopnikov bi bila, da v tem oziru z vso energijo nastopijo. Saj so iz ljudstva in imajo prilike dovolj, da vidijo njegovo bedo na lastne oči, naj bi torej ne čakali, da se jih mora za vsako mašenkost posebej prositi in dregati. S tem, da nam pred volitvami obljublja zlate gradove, si še niso pridobili našega popolnega zaupanja, njih dejanja naj bi govorila.

Železniški minister se pri vsaki mogoči priliki izgovarja na pomanjkanje vagonov. Umesno bi torej bilo ga vprašati, ali je že kaj ukrenil, da dobe ubogi vagonarji vendar že enkrat svoja stanovanja in se številni vagoni vrnejo prometu. Ampak gg. poslanci vzamejo vsako še tako jalovo izjavo vlade z zadovoljstvom na znanje, vladno časopisje pa se preteguje z bombastičnimi poročili o temeljitem ekspezoju gospoda ministra X. Tako je in nič drugega.

Uvodoma smo rekli, da smemo pričakovati neprimerne podražene stanovanj. Čemo videti, da naš strah ni votel. Zidajo le banke in bankokrati. Da pa imajo ti v vladi svojo neomejeno zaščito, je žalibog le predobro dokazano, torej je ukinitev zakona o zaščiti stanovanjskih najemnikov več ko mogoča. To nam potrjuje tudi dejstvo, da vlada sama ne zida in tudi privatnike tako lepo pri miru pusti. Oglejmo si velika ljubljanska podjetja, ki zaposlujejo tisoče uslužbencev in kaj store zanje v pogledu stanovanjski razmer. Prav nič. Južna železnica je zgradila eno samo hišo s knežimi stanovanji za tričetr ducata izbrane gospode. Hiša je stala težke milijone, za katere bi se dale zgraditi najmanj tri hiše po šest takih stanovanj, kakoršno si železničar, pa če je še tako dobro situiran — lahko opremi. Številni uradniki in drugi uslužbenci pa se potikajo po progi, se vozijo sem in tja, živijo v neredu in vlečejo nemale dijete za ločeno gospodinjstvo. S praktičnim gospodarstvom bi se bilo dalo v teku štirih let že kaj narediti, toda birokratizem je močnejši od prakse — zato tako. Enostranski bi bili, ako se ne bi spomnili tudi onih železničarjev, ki sploh nimajo stanovanja ali pa se poleti kuhajo, po zimi pa zmrzujejo v vagonih. In teh je veliko več ko tričetr ducata. Državna železnica se pa za svoje ljudi še zmeni ne in to edino radi tega ker je državna in da bi se nihče nad njo ne vzgledoval za dobro. Res lepa bodočnost se nam obeta.

Tihotapstvo. Pod tem vzglavjem razglaja obratno ravnanje južne železnice sledeče: V spopolnitev naredbe 234 Služb. lista ex 1921 obvestite celokupno osobe, da bode disciplinarno kar najstrožje kaz-

preje vpošljejo sezname njihovih redno plačujočih članov, da bomo imeli za izstavitev knjižice zanesljivo podlago. Osrednji odbor.

Zadnja ura bije. Da je beda med železničarji prispela do vrhunca, pričajo obupni klici po pomoči, ki se oglašajo zadnje dni tudi že po dnevnem časopisju. Mogoče, ki tirajo železničarstvo v obup, so gluhi; zanašajo se menda na razne obznanje, ki pa jim končno tudi ne bodo nič pomagale. Kruleč železodec in nago telo ne poznata ne obznan in ne mej samopomoči. Krivci naj bodo prepričani, da bomo znali javnost temeljito poučiti, nad kom naj ista zavihti svoj bič. Dosti dolgo smo dokazovali in prosjačili, naveličali smo se tega in seči bomo morali po drugem orodju. Imamo dovolj odprte oči, da vidimo, kako se zapravlja denar za luksuzne zlete, nepotrebne komisije, konference, proslave in drugo; zakaj pa bi se ga ne moglo najti tudi za železničarje. Zahtevajo se nove železnice, nabava voz (morda salonskih) razširjenje kolodvorov itd., a za železničarje nima nihče besede. Razpisujte še tako pridno, da rabite pripravnikov, ko vendar znate, da Vam na ljubo ne bo nihče šel stradati. Vsak, ki bi želel priti k železnici v službo, naj bi se poprej dobro informiral pri kakem starejšem železničarju o vladajočih razmerah, predno pade v brezno. Mladeniči, ubogajte in hvaležni nam bodete. Železnice pa naj

novan, oziroma iz službe odpuščen vsak v službi se nahajajoči ali dozdevno kot v službi nastopajoči uslužbenec, če zaloti pri njem naša carinarnica ob dohodu iz inozemstva v obmejni postaji predmete, ki so carini podvrženi oziroma za uvoz v našo državo prepovedani. Ljubljana, dne 26. junija 1922. Za ravnatelja: dr. Fatur s. r. — Odredba bi bila nad vse umestna, ako bi veljala za vse. Pregovor pa vravi: Tatiče se obeša, tatove pa oprošča, in pregovori ne izumrjejo nikoli, ker so vedno porabljeni.

Ravnateljstvo državnih železnic zahteva od nas, da na njega naslovljene vloge po predpisih kolekujemo, kar pa mi pri našem mizernem finančnem stanju, ki ga trpimo vsled nerednega plačevanja članarine, ne premoremo. Ako nima direkcija za nas, ki smo oblastveno potrjena organizacija, nobenega pardona in ne umeva, da je le v njenem interesu, ako se o nedostatkih, vladajočih pod njo, pomenimo »pod kuverto«, dobro, pa se bomo v bodoče pomenkovali javno. Bo vsaj naš list bolj interesanten.

Povišanje kilometraže. Ministrski svet je z odlokom z dne 15. junija 1922, štev. 241/22 odobril povišanje kilometraže za strojno, vozno in premikalno osobje, kakor tudi zaračunavanje kilometraže kretnikom velikih postaj, ki nimajo naturalnih stanovanj in vrta.

Kilometraža je povišana:

Strojvodjem in kurjačem za 120 odstotkov, vlakovodjem za 170 odst., prtljažnikom in sprevodnikom za 150 odst., zaviračem za 140 odst., ter premikalnim nadziraljem in premikačem za 130 odst. Kretnikom velikih postaj, ki nimajo naturalnega stanovanja z vrtom, se prizna ona kilometraža, ki jo je dosedaj dobival premikač, računajoč vsako uro službe, kakor pri premikačih. Te kilometraže so deležni kretniki v naslednjih postajah: Bakar, Srpske Moravice, Karlovec, Zagreb, Dugoselo, Koprivnica, Novska, Brod, Vinkovci, Osijek, Varaždin, Bjelovar, Novomesto, Kočevje, Ljubljana in Jesenice. Povišanje velja od 1. aprila 1922. Izplačevanje prične s 1. julijem. Zaostanki se izplačujejo v mesečnih obrokih.

Že zopet krparija. Čemu razlika med sprevodnikom in zaviračem. Čemu zapostavljanje kretnikov, kateri dosedaj sploh niso nič prejeli in so za reden in varen premik vsaj toliko odgovorni, kakor premikač, če ne več. Kdo vraga si je izmislil, da sta naturalno stanovanje, ki ga mora uslužbenec vendar plačevati in pa vrt, ki je navadno za nič, ovira za prejemanje kilometraže. Ali ni služba v priključnih postajah Zidanimost, Celje, Pragersko, Maribor, Dravograd-Meža in Čakovec ravno tako naporna in odgovorna, kakor na primer v Kočevju. Vidi se, da so naredbo skrpali zopet le ljudje, ki poznajo železnico le po zemljevidu.

Naše gibanje. V nedeljo, dne 30. julija t. l. se je vršil v Radohovi vasi sestanek dolenskih železničarjev. Zbrala se je lepa četica zrelih in resno mislečih mož. Tovariš Breskvar iz Ljubljane je navzočim v jedratem nad enournem pojasnjevanju obrazložil bistvo posameznih železničarskih organizacij, pri čemur pa se je strogo varoval

slehernih napadov. Naslikal je delo kapitala in njega upliv na posameznike v neizmerno škodo celote. O Prometni zvezi je razvil program, iz katerega je razvidno, da dela ista res nesebično in vstrajno za rešitev malega železničarja iz njega žalostnega stanja. Boj kapitalu in boj ljudskim izkoriščevalcem se more vojevati le z neodvisnostjo, s samostojnim delom in z lastno močjo. Nevezane roke so močne in vodijo do zmage pravice nad krivico. Po nekaterih pojasnilih se je končno sklenilo, da se zbrani v kratkem strnejo v skupino Prometne zveze, katero že v naprej bratsko pozdravljamo. Resnost, s katero so vrli možje sledili izvajanju govornika, je živa priča, da je beda železničarstva priklopela do vrhunca. Ne gre se več samo za boljši kos kruha, ne, gre že za življenje ali pogin. Tako daleč je zavozil kapitalistični režim s svojim korupcijskim gospodarstvom vse, kar tvori državo, in to je delovna roka.

Živilska skladišča pri železnicah so vse drugo poprej, kakor pa koristne naprave za železničarstvo vobče. Po zdravem razumu bi morale biti cene znatno nižje, kakor po drugih trgovinah, ker železnica ne plačuje obrtnega davka, ne drage najemnine za lokale in ne visokih prevoznin ter vzdržuje nastavljenice na račun običnih personalnih kreditov. Temu pa oddaleč ni tako; cene so skoraj enake, kakor po drugih trgovinah in kjer je razlika sploh imena vredna, tam pa je kakovost blaga slabša. Železničarji, ki ljubijo v svojem gospodarstvu finančno ravnotežje, se te dobrodelnosti žel. uprave previdno ogibljejo, ker so za gotov denar drugod brez vseh nadležnih birokratskih formalitet prijaznejše postreženi. Za one pa, ki gospodarit ne znajo, je pa živilsko skladišče direktna poguba, odkar se daje blago tudi na kredit. Ljudje se nepremišljeno zadolžujejo in zapadajo čezdalje globlje v brezdnja, iz katerih se le redko kdo reši. Uprave bi storile osobju veliko dobrega, ako bi skladišča za živila, kakor tudi oblačilnice nemudoma odpravile in one »nekater«, ki sede sedaj slučajno pri jaslilih, kako drugače nagradile, kar bi bilo tudi mnogo ceneje.

Dopisi.

Velenje. Meseca sušca je vložila Rudarska voza 15 važnih točk z raznimi zahtevami, šest jih je navedla že 12 številka »Naše moči« najvažnejše in med temi so se dosedaj rešile naslednje: 1. Odstavljeno je bil inž. Čuček. 2. Da dobijo zopet nazaj rudarji svoj deputatni premog in sicer: Oženjeni 110 q letno, samci pri svojih rodbinskih članih, to je pri starših, sestrah itd. 55 q letno, samci, ki stanujejo pri tujih strankah, pa dobe letno 36 q. 3. Uvede se zopet nazaj 14 dnevno plača. 4. Sprejelo se je tudi zopet nazaj nekaj odpuščenih delavcev, katere je svoj čas Čuček odpustil. Ostale točke, posebno ona glede zvišanja plač in aprovizacije je izročeno rudarski oblasti, da stori zato potrebne korake. V nasprotnem slučaju se izroči cela zadeva poslancem, da ti napravijo pritisk za ugodno rešitev. Omeniti moramo, da so bile vse zgornaj navedene že rešene točke že dvakrat odbite od osrednjega urada, končno smo izročili vso zadevo našim gg. poslancem in se je zadeva tako ugodno rešila. Treba je imeti potrpljenja, kar čez noč se ne da vse urediti. Z vstrajnim delom po začrtani poti se gotovo pride do cilja. Tovariši! Ob tej priliki Vas bi še opozorili na to, da se bolj zani-

mate za organizacijo. V združitvi je moč. Ako hočete uspehov, morate biti sodelavci.

Velenje. Člani skupine S. Z. R. se opozarjajo naj vrše svojo dolžnost napram organizaciji tudi ista in dolžna svoje napram članom. Prispevki se morajo redno plačevati. Kdor dva meseca ne plača prispevka, zgubi članstvo.

IZ ZAGORJA OB SAVI.

Delavstvo revirjev Trb. prem. družbe, preživlja težke, skrbi polne dneve. Neznosna draginja, katera ogroža eksistenco malemu človeku, ovira človeško živeti trpinu; tira razred izkoriščanih v obup. — Da se temu odpomore, omogoči tlačenim, zatiranim obstoj, zaprosili smo rudarji izboljšanja plače, upajoč usmiljenja, uvidevanja pri gg. delničarjih. A oni? Dolge tri mesece, dobo želja in vzdihov smo prosili in čakali. Končno le na odločno zahtevo našega Gosarja, vršila so se pogajanja. Prišli so gg. od družbe, zastopnik vlade in zaupniki delavstva. Toda — kaj? Ne kričeče številke, podane gospodom od družbe, ne konkretni slučaj, navedeni od zastopnikov delavstva, ki so jasno in pozitivno pokazali nevdržan položaj proletarijata ni pomagalo. Nasilje in krivica, ki se opira na reakcijo, preslišalo je zahteve potrebnih, zanižala pred tisoči razcepanih robskih duš, ki požirajo smrdljivi podzemski prah, kažejo svoje jetne obraze svetu... stiskajo pesti. Ne moremo, kam pridemo! so zavpili gospodje od družbe in poizkušali s stariimi frazami. Zavedajoč se, da imajo utrjena tla pod nogami, močno roko v Belgradu, povedali so, da ne dobimo nič! Čez dva dni so pa razglasili, na podlagi točnih računov, (!) — ljudje ali razumete — da imamo 20 K dnevno preveč. Ne dajte se voditi raznim radikalnim demagogom, ne izsiljevati poviškov, mi Vam radi plačamo, čim bomo mogli, so zapisali. Komentarja ni treba, in ga danes tudi opustimo. Povemo pa, da v boju za pravico gremo dalje. Naše zahteve so opravile, naše prošnje niso pretirane. Vi pa gospodje poslanci, trkajte tam, kamor mi nimamo dostopa. Njih geslo naj ne bo, par gospodom na ljubo in to tujcem, prezreti tisoče svojih državljanov. Pravice hočemo, več nočemo!

Rudar.

TRŽIČ.

Delavstvo v tržiški predilnici je imelo zadnji čas povišane plače za 30 odstotkov na temeljno plačo, kar znaša povprečno vsakemu delavcu od 4—6 kron dnevno. Ravnateljstvo trdke ravna morda in sicer 30 odstotkov se veliko sliši, je pa malo, ker ravnateljstvo neče dodati odstotke na celo plačo, ampak na temeljno, katere tak nič ni, od katere je najvišja 28 kron dnevno.

TRŽIČ.

Umrli je po kratki boleznij Ivan Tišler, večletni član SZTD. Blag mu spomin!

LJUTOMER.

Zveza viničarjev in kmetskih delavcev pri nas pridno napreduje. Delavci n viničarji so se začeli zavedati, da brez organizacije ne bo mogoče več izhajati, zato so se začeli trdno oklepati organizacije in pridno pristopati k nji. Ker le potom organizacije se da kaj doseči in priti do svojih pravic. Zavedajo se pa obenem tudi, da ni zadosti biti član organizacije na papirju napisan, temveč je treba, da plačuje redno svoje prispevke in se poprime sam tudi resnega dela, ker tam kjer vlada sloga in red, se da kaj doseči. Bodimo delavni in skrbno na delo, da bode v vsaki priprosti bajti in viničarski kočici član naše organizacije. Sprevideli bodo oni, ki nas izjemajo in izkoriščajo, da vsi naperi, ki so naperjeni proti nam, ne pomagajo več, kakor dati bodo morali nam to, kar nam po božjem in naravnem zakonu pripade in si pošteno zaslužimo in uresniti naš viničarski red. Korajžno torej na delo, ne bodimo mi med zadnjimi!

Viničar.

Preklie!

Obžalujem vse besede, katere sem govorila o gospodični Malči Damjan, pred gosp. nadkontrolorjem Fortunčičem, ter potrjujem, da ni bila z menoj v nikaki zvezi. Najtopleje se ji zahvaljujem, da je od tožbe odstopila.

Kati Tomšič.

Urednik: Gustelj Cvikelj.

Izdajatelj: Konzorcij »NAŠE MOČI«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.